

Èse de două ori în septemana: Joi-a și Duminică; era cându va pretinde importanța materielor, va esi de trei sau de patru ori în septemana.

Prețulu de prenumerațiune	
pentru Austria:	
pe anu întregu	8 H. v. a.
diuțetate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a și străinătate:	
ani întregu	12 fl.
diuțetate de anu	6 " " "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondenti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se adresă si corespondentiile, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau expeditiunea; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi; era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anele si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiriile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 80 cr. pent. una data se antecipa.

Pesta, 27 florariu/8 ciresieriu 1870.

Oravitiunii fecera o resolutiune, epocala pentru politic'a romanilor din Ungari'a si din Banatu. Corespondinti'a noastră de mai la vale, ni-o arăta. —

Ministeriulu contelui Potocki imbiă cehiloru impacatiunea între marginile pactului dualisticu, care, precum se vede, nu e impoteritu a lu pestrece.

Cehii inse, nu vor se prinésca pactulu en bloc, ci mai anteu se-lu supuna unei revisiuni rigurose. Am aretatu dejă că acésta intentiune a lor nu voiau s'o spuna, pana nu vor pune cesi ceva piciorulu in scaritia; dar partit'a lor juna i-a silitu se ésa cu colórea, nainte de timpulu potrivit.

Urmarea fu că Potocki si-intrerupse negociatiunile de impacare, éra dualistii unguri se alarmara for' de mesura.

Acést'a e stadiulu actualu. Diariile cehice se disputa cu cele unguresci. Cehii repetiescu ceea ce reproduseramu si noi de unadi dupa „Pol.“, despre influinti'a guvernului ungurescu la apesarea Boemiei, — éra ungurii opunu cotidianele frase si fictiuni juridice ale loru proprie. —

In stang'a corpului legelativu alu Franciei, s'a marcatu desclimirea între fractiunea lui Picard, ce se dice parlamentara, si a lui Gambetta ce trece de republicanu. Din asta sfasiare, guvernulu n'are ceva dobanda mare, căci in fati'a lui, fractiunile se intrinsecu in multe punte. —

In ajunulu alegerii de rege in Spania, esparteristii si-incorda poterile in curtile legiutórie, éra prin tíera facu demonstratiuni. Densulu inse continuu a se scusa cu betranetiile si că n'are copii. Dar tocm'a aceste două cause par' că-lu recomanda si republicaniloru, căci vedu aprópe ocașinea a realizá idealulu lor politicu, ce nu potu face acum'a. Aderinti'i lui credu că densulu nu va mai refusa corón'a, dupa ce i vor fi imbiat'o curtile. —

Suitier'a 'si grigesce bine fruntariile; respunde cu conscientiositate tuturor detorintielor sale internationali ce le are catra Italia. Bandle inse n'au incetat, căci resaru in Itali'a propria, fora se le impedece de ajunsu secestrarile de arme căte le essecutá guvernulu. —

Desbaterea generala a infalibilitatei in consiliulu din Roma, s'a curmatu, desí mai erau inscristi la 40 de oratori. Prin urmare, acestor'a li s'a astupatu gur'a. Unu asemene atacu la libertatea conventului, nu s'a mai pomenitu nici in meetingurile celor mai neculti lucratori de di. —

Foile straine anuncia cumca Turci'a concentréza ostiri la fruntariile Romaniiei. Splicatiunea pasului acestuia, n'o gasimu nicairia.

In Romani'a nu se face nici poména de veri o agitatiune in contr'a Turciei, ci spiritele sunt ocupate numai de alegerile pentru camerele legiutórie.

Aceste alegeri sunt casi celea din rondulu trecut, adeca aginti'i guvernului, déca potu pune man'a pre domniile alegatori, ni ti-i batu de-i snopescu. Tóte aceste unii par' a crede c'ar veni de la celu „din grati'a lui Ddiu si prin vointi'a nationala,“ — dar noi ca ómeni constitiionali tienemu că vinu de la guvern, ai caruia aderinti se numescu inisii pre fine (nu-e siéga): „ómenii ordinei.“ —

De la intelnirea regelui prusescu cu tiarulu Russiei la Ems, spēra unii resta-

bilirea bunelor relatiuni între aceste două curti, cari se cam turburaseru de candu Russi'a comandá introducerea limbii oficiale rusesci in provinciile sale nemtiesci de la Baltic'a. Prussi'a, carea se crede protectorulu naturalu alu tuturor nemtilor ori unde ar fi, se sentiá lovitá de politic'a rusesca. Ori cum se fie, rusulu nu slabesc din tendintiele rusificatórie, ci le continua casi cuceririile sale, cari de curundu fecera érași in Asi'a pasi gigantici, in direptiunea catra orasiulu Urga din Mongoli'a.

Dar pati Russi'a si unu picu de pacoste in politic'a sa asiatica. Adeca este scintu că de multa timpu cêra a exploatá certele confinariie, escate între Persi'a si Turci'a. Dar acum aceste cêre, de parte de a luá dimensiuni periculóse, sunt pre calea cea mai buna d'a se complaná, căci atáta Turci'a câtu si Persi'a s'au invoitu a-si alege unu jude care se li decida caus'a, si au alesu pre consululu anglu din Bagdad.

ÓLA DE CARNE.

Candu se respandi faim'a cumca serbii in congresulu loru vreu se-si aléga de voevodu pre dlu Cernovicu, diariulu guvernamentalu ungurescu „Reform,“ n'a-si potú ascunde mirarea, cum de nu s'au gasitu in congresu si barbati de aceia, cari se combata ideii despre alegerea unui voevodu?!

Alegerea de voevodu nationalu, unguru o credeau inreputata in politic'a unguresci, — de aceea se asceptau ca acei serbi, cari la guvernulu cêra a se recomandá prin declaratiunile că densii tienu la politic'a unguresca, se se scóle acum a pledá contra alegerii, ca astu-feliu in fapta se dovedéscu cumca sunt de partit'a guvernului.

Dar cercus'anti'a că nici unu serbu nu s'a scólatu pentru aperia politic'e guvernamentale, o face pe „Reform“ se conchida cumca partit'a guvernamentala serbúsca este fórtu slaba, si că cãte unu serbu guvernamentalu profeséza principie guvernamentale numai ca se ajunga la veri una diregatoria, la „óla cu carne“ si apoi delocu ce a ajunsu, — tace.

Desí deocamdata nu s'a alesu nemica de demnitatea de voevodu a dlui Cernovicu, casulu totusi este instructiv, si mai vertosu sunt instructive marturisiriile guvernamentalei „Reform.“

Aceste marturisiri guvernamentale combatu amaru politic'a guvernului, si o combatu cu argumentele natiunalitatiloru.

Sunt reprezentanti'i natiunalitatiloru cari au spus'o pentru prima data si o repetiescu necontentitu că, la natiunalitatile nemagiare nu esiste partita guvernamentala, si nu póte existe căci tóte aceste natiunalitati 'si vedu interesele necurmatu lovite despre partea guvernului, — apoi nu e cu potintia o aliantia între bietulu lovit si între celu care ilu lovesce.

Guvernulu inse si partit'a domnitória nu voiau se créda adevérului ce esiá din gur'a reprezentantiloru nostri tindindu a stabili o contielegere sincera, — ci mai credea mintiuniloru lingusitórie prin cari cersitorii de diregatori sciu se se recomende ca se póta ajunge la „óla de carne.“

Acést'a este de comunu nefericirea mai a tuturoru guvernelor: adevérulu nu li place, căci e impungatoriu; dar place mintiun'a, căci e lingusitória. — Avisatu a-si alege un'a dintre aceste două, elu elege cea ce-i place.

„Mi place de tíno, esti omulu meu, contezu pre tíne.“ Asiá s'a indatinatu pretotindenia căte unu ministru se dicu celuia ce-i face mari complimente in ruptulu sieleloru.

„Credu căti place de mine, dar nu-su omulu teu ci alu ólei de carne,“ cugeta intru sine complimentatoriulu egoistu, si lucra pururia in acestu cugetu. Elu tiene, nu la ministru ci, la óla de carne, la diregatoria, — si nici candu nu-i vine a minte se-si sparga óla pentru că dóra a demissionatu ministruulu de la care a capetat'o.

Este mare rol'a ce egoismulu condamnabile, óla de carne, o jóca in politica, pre cont'a adevérului si a binelui comunu. Nu numai individi, ci natiuni întregi néga adevérulu, numai ca se nu fie silitu a lasá din mana óla de carne, sên numai ca se nu-si póta bagá si altii lingur'a intr'insa.

Se ilustrámu asertiunea acést'a cu unu essemplu: Veduramu mai sus că inasasi o fóia guvernamentala marturisi cumca la natiunile nemagiare nu existe partita guvernamentala. Credeti acum dóra că guvernulu, silitu de consecinti'a logica, nu va mai tiené la o partita carea nu existe, ci-si va face socót'a cu ceea care existe, adeca cu partit'a natiunala? Defeliu nu, căci partit'a natiunala cere drepturi egale pentru tóte natiunile din tíera, dar la acést'a partit'a guvernamentala nu se póte invoí, de óra ce nu póte renunúcia la favorurile ce le trage din ímpreparati unguresca, uit' óra de carne.

Astu-feliu binele patriei iutregi nu se póte efptu'i căpedi, in man'i consecintie logice, l'impedece óla de carne a unei singure natiuni.

Lasámu acú bunulu cetitoriu a constatá: cine e s'averan'a actiuniloru politice in tíera n'óstra, logic'a? ori óla de carne?

Proieptulu de lege pentru organizarea municipielor

este fórtu lungu, de acea — cu oo. cetitori se-i cunósca totusi natu'a si tendinti'a — producemu ací in estrasu principiile fundamentale ale lui:

Tóte comitatele, districtelo, scaunale secuiesci, asiá si cele XVI. orasie sopusiane, se organizéza prin acésta lege, — éra pamentulu regescu se va organizá prin alta lege. (§. 1. si 89.)

Comitatele municipielor se compunu astu-feliu că diuțetate va fi din aceia cari platescu mai mare contributiune (adeca aristocratii dabani, cari la noi sunt mai vertosu aristocrati de nascere) si diuțetate se vor alege prin comunitati; de so va alege unu astu-feliu de individiu, care ca unulu ce platescu mai mare contributiune este dejă membru alu comitetului, 'si póte tiené acésta calitate ca alesu, si in loculu densulu va veni acela care dupa siru platescu cea mai mare contributiune. (§. 20 si 31.)

In seditiile comitetelor voturile se numera dupa numerulu vorbitorilor, si numai la cererea a 10 membri se face votare nominala (§. 45.)

Atari propuneri, cari, sên in sediti'a comitetului séu la presidiu (comitetulu supremu) cu 24 de óre mai nainte nu s'au insinnatu, nu se potu luá la desbatere. (§. 46.)

Diregatorii se alege po 6 ani si comitatele supremu face candidatur'a, singuru dupa parere sa, for'a ascultá opiniunea camitetului séu a inteliginti'e comitatului, dar mediculu, geometrulu si veterinariulu pe 6 ani se numescu de catra comitatele supremu, éra archivarulu, comisariulu si toti servitorii de securitate, ca-

telanulu, toti diregatorii de manipuliatiune, se denumescu de comitatele supremu pe viétia, precum si diregatorii onorari se denumescu totu de de nsulu. (§. 53, 65 si 68.)

Comitatele supremu are dreptu a ordiná incușitiune in contr'a ori carui diregatoriu, sub timpulu incușitiunei a-lu suspinde de la oficiu, a-lu substitui prin altulu, cu exceptiunea vice-comitetului, căci in casu de ar fi suspinsu acést'a decatra comitatele supremu (ceea ce are dreptu a face) in sediti'a cea mai de aprópe la candidatur'a comitetului se va alege altu vice-comite. (§. 53.)

Déca comitetulu séu vice-comitatele nu-si va face detorintiele cu promptitudine, (cum va denandá ministeriulu) ministeriulu póte impóternici pe comitatele supremu ca acést'a cu toti diregatorii comitatului se dispuna. (§. 54.)

Comitatele supremu pe diregatorii comitatului ii póte pune sub actiune fiscala, ii póte suspinde precum si amová de la oficiu, si in loculu lor póte denumi pe altii, si acesti diregatori denumiti de comitatele supremu remanu in posturile lor pana la restaurarea generala, carea se va face numai la 6 ani (§. 55.)

La comisiunea disciplinaria care va fi permanente, doi membri se alege de comitetu, éra doi membri precum si presidintele se denumescu de comitatele supremu (adeca comitetulu alege 2 membri, éra comitatele denumesc 3) (§. 79.)

Ilie.

Responsu in caus'a teologiei din Aradu.

Ceaa ce me indemnara a afirmá, că instituti' scolá normalu, va se dicá asemenea acésta, sunt: 1, că pe timpulu candu aveamu o teologia si in Versietiu: teologi'a aradana se tienea de mai bine organizata, de mai buna, de cátu ceea din Versietiu; dar 2, acum in timpulu din urma se primira in teologi'a aradana cati va tindri venitii de la scóla din satu. Atunci dara buna, acum decadiuta.

Scopulu meu a fostu obiectivitatea, adeca a combata procedur'a atinsei primiri de teologi.

Se póte, ba incredindu-me reflexiuniloru ce mi s'a facutu, credu că si mai nainte de acést'a s'au practicatú susceperea de teneri nocalificati in teologi'a aradana; de aci póte mi s'ar díce că in locu de a face propasire, s'au tienutu numai totu de usulu celu reu, dar si ast'a va se dica decadintia, căci stabilitate in natura non datur.

Articululu meu a fostu scrisu naintea seditiiloru sinodali eparchiale, dar se publicá in urma, pre candu ne intimpiná conclusulu sinodalu, imbucuratori, că de aci nainte teologii vor se fie gimnasisti cu 8 clase. Deci cu privire la acestu punctu, mi s'ar poté dóra dice că am scrisu ceva de prisosu; inse nu au fostu de locu scilintita! Concluzulu sinodulu mi e marturia!

Inflorirea institutului cestiunatu, prin organizamulu seu progresivu, prin societatea de lectura, prin frecuentarea de teneri calificati etc., me imbucura, ca si pre veri care romanu cu simtieminte curate. — Asiu fi doritu ca acestu progresu se se póta constatá din scrierile respectivilor juna.

Meritele fie-iertatului Giorgiu Popa, d'irecte spre institutu, nu le sciu, de aceea am si scrisu, numai pentru cronologia că pre atunci au fostu teologi'a unu adevératu institutu, pentru că la primirea in teologia se receau calitatile prescrie chiaru de guvern, cari inse in anii din urma s'au trecutú cu vederea; de unde am dedusu érași combinarea cea scilintita (?!).

Cu privire la posturile de notari comunali, mi se reflectéza că junii teologi sunt capaci ci de notari, si apoi mi spunu că fórtu multi notari comunali sunt slabi. Deplorabila logica. Desí concedu că póte se fie adevérata, totusi nu m'asiu fi incumetatú s'o afirmu. Cu alte cuvinte

ea dice că teologii pentru aceea sunt capaci de notari, pentru că notarii sunt slabi.

Dar idealul nostru, nu e notariul slab, ci celu tare și bun. Suer'a unui notariu este destul de largă, pentru ca unu bunu notariu se-si arete valôrea. Elu pôte tôrte multu, ocași-uni are dese.

Tinerii teologi se credu în dreptu a respunde insisi. Dumeloru inse n'au neci compe-tinti'a subiectiva neci obiectiva. E vorba despre teologia. Densii numai acum'a o invétia, id est ane n'o sciu; necum se fie intratu în vietî'a practica ca se véda fruptele unei asemene teologii. Practic'a decide. Cum vinu totusi se vorbésca despre unu obiectu care nu-lu sciu? Adevératu acést'a nu dovedesce progresu la teologii de la Aradu.

Eu facusemu paralela între teologi'a de odinôra și ast'a de astadi. M'am pronunțiatu pentru cea de-atunci, contra celei de acum. Si astadi vedu că vor se me combata cei ce nu cunosc ceca de atunci, éra în cést'a de acum intrara numai mai ieri alta-ieri. Sunt totusi ei în dreptu a combate? Se pôte; la noi, unde multe mergu anapoda, pôte se mérga și acést'a.

Sum departe de a descuragiá tinerii. Sunt geniali, și sperantie mari avemu de la ei, sunt tineri de zelu, cari delocu ce vor veni în vietî'a practica, vor se ferioésca natiunea neaperatu, deci nu potu de câtu se dicu fe-caruia: invétia bine fétulu că poti fi omu mare.

Ioano Sipețianu.*)

Oraviti'a 4 Juniu.

Conferinti'a romana a cercului alegătoriu Oraviti'a, adi a otaritu pasivitate adeca retragere de la alegerea de ablegatu, publicata pe 22 Juniu. Romanii au aflatu că nu potu esi la cale a) fétia cu societatea drumului de feru; b) fatia cu diregatorii cari s'au pusu în fruntea partidei contrarie, c) fatia cu coruptiunea din unele comune romane.

Poporulu e sub totu felu de presiuni, libertate'a și constitutiunea ce i s'a datu, e numai ilusória.

Câtu mai curendu pe largu.

S'a constituitu comitetu pentru gravamine.

Mai multi.

Ticvânt (Carasiu) junicu.

mura de fapte criminale. Numai ce în 8. Maiu impuscara pe Nicoleta Potocianu judele comunalu din Cielova romana, si éta în 28 Maiu sér'a impuscara pe Georgiu Popa, judele comunalu din Foroticu; tocm'a candu rentornandu dela Oraviti'a intrá în satu cu cocia, ucigatoriulu pe nesimtite s'a apropiatu de cocia, si ilu impuscá de aprópe în spate, si în minutu mu-si. Acum'a s'a bagatu spaim'a în judii comu-

*) Au vorbitu acum ambele parti, deci le rogámu se considere disput'a de incheiata. Red.

naí si ne tenemu că rentu se latiesce pentru că multi judi comunali pentru belituri si tiraini au dusimani neimpacati.

Pentru de a cunósce starea publica în comitatulu nostru Carasiu, trebua se pom-nescu cumca cu tôte că poporulu are dreptu de a alege judi comunali, de regula se alege pe care nu-lu voiesce, pentru că s'a facutu o datina în mai multe solgabiraiate că *chinesi'a* adeca diregatori'a de jude comunalu se cumpe-ra cu daruri pre la unii pre la altii, câte cu 2-300 fl. v. a.

Intre asiá imprejurari judele comunalu trebua se-si castigo în multe moduri ce a datu unuia si altuia . . . si inca pedesup-pr'a, ca se-si facea avutia. — Acést'a e în multe comune! —

Georgiu Popa a fostu omu avutu si puternicu în satulu seu, facea ce voia, în causele lui trebuiá se invinga si la solgabirou si la comitatulu, vai si amaru de acéla carele avea procesu civilu seu criminalu cu elu, pentru că elu punea marturii cum i placea, si éra în totu loculu spriginitu. Apoi cine scie care asupritu si-a resbnatu asupr'a lui, si e lueru tristu déca ajunge treb'a în comitatu, ca unii se scape de asupriri si impilari numai prin ucideeri, fapte asiá grozave si condamnabile! —

Multime de investigatiuni criminale asupr'a lui n'au avutu nici unu rezultatu, a terorisatu satulu în câtu lu intempleria acést'a trista în satu a fostu bucuria mare si afara de slugi-torii satului, si judii comunali din alte locuri ren-duiti din oficiu, numai cersitorii au fostu la ingropatiunea. G. Popa în satu s'a disu neunitu, pentru că totu satulu e neunitu, în alte parti bag'séma a fostu unitu, pentru că venira pre-otii uniti din prejuru si ilu ingropara ei. A la-satu o avere peste 40,000. fl. feciorului seu prota gr. cat. si acést'a l'a ingropa tu ce pe cei seraci din satu. †.

Satu Chinezu, 23 maiu. n.

(Necadiu cu serbii) În serbatórea din 21 noemyre a tr. invetiatoriu nostru N. Augustinu a cantatu în biserica romanesce. Preotulu serbu N. Nicoliciu, spaim'a dr. . . loru, a esitu ca o furia din altariu, se bagá în strana, puse man'a pe mineiulu invetiatoriuului, est'a nu-lu dá, pop'a tragea, si rupse din elu cateva frundie. In-pe santitulu popa de guleru si-i aretá unde i este loculu. Scandalulu e gat'a. Pop'a lapeda odejdi'a, injura, parasesce biserica, si neci cá s'a serbatu misa în acea santa di de serbatóre.

Cu ast'a inca nu se finesce treb'a. Popa Nicoliciu acusa nu scimu unde pe invetiatoriu. Óre-cine — romanii nu sciu cá cine — a delegatu o comisiunea se investeze treb'a. Comisi-unea e dlu protop. Tabacovicu, mai unu preotu serbescu din Bocichereculu micu si famosulu jura-soru Takáts. De romani nu-e vórba, ca se fie ei-neva în comisiunea de sém'a loru Éca onorabil'a

comisiunea vino la casa nóstra comunala; romanii nu sciu nemica de tôte pana candu veduira cá ducu pe acusatulu invetiatoriu la Caiá'a cu ochilari. Romanilbru nu li-a trebuitu cerculariu mai bunu, de câtu atá'a — indatu s'au adunatu toti la casa comunala se véda, ce va fi?

Ce se fie? comisiunea l'a aflatu pe pop'a Nicoliciu de vinovatu. Dar acum'a ce va se fie? Va se fie, cá dlu protopopu Tabacovicu a pro-vocatu pe invetiatoriu Augustinu (baga séma, pe nevinovatu, pe atacatulu) se se impace cu pop'a, se-lu sarute si se-i sarute man'a!!

Poporulu inse nu voia asiá; fiindu cá celu ce a emis comisiunea de investiga're n'a gri-gitu ca se fie si unu romanu în ea, poporulu a voit se se represente insusi pe sine. Elu ince-pu se strige: „Pedépsa celui vinovatu, — nu sarutare.“ Indatu pasira intieptii si zolosii sa-teni G. Ivanov, Z. Ungureanu s. a. ca nisce tri-buni în fruntea poporului, mésera cu stima naintea dlui Takáts, casi catra unu servitoriu alu dreptatii, chiamatu si deobligatu a fi nepartialu, si dreptu voira se-lu róge; dara ne-cum se li fie ascultatu rogarea, — li-a spusu cá daca pana în 5 minute nu se va goli casa satului i-va inchide. Acum cei doi barbati i-respunsera: Dle, noi am facutu casa satului, noi avemu locu în ea. Noi n'am venit se facemu scandale, ci am venit se rogámu. — Inse tôte, indaru.

Resultatulu acestó'a fu cá Takáts nevoiudu se audia ori se asculte, a luat în scrisu pe cei mai buni si zelosi sateni, amenintiandu-„cá li va costá loru multu acést'a di. Si noi scimu insine acést'a, ba cam dámu cu so-cotéla nainte cum va fi sentiinti'a; éca-o peste putieno dile — candu se mai domo-lesce poporulu — cei inserisi vor fi citati la judele cercualu, acól maltratati, inchisi, pe urma storsi de bani. Scopulu acestei procedere pôte fi: de o parte a-si umplé pung'a, de alta parte a desgustá pe romanu de natiunea, de religiu-nea sa si a-lu tiené în jugulu serbiloru. Dorere numai cá medilócele sunt ale statului, platite si ingrasiate de sangele nostru.

Abstragendu de la chinurile de natur'a ast'a, mai suferimu si vedemu cu ochii scanda-luri. Pop'a Nicoliciu, l'au vedutu mai multi 6-meni cari potu jurá, — cum a jocatú „hoido-léra“ în santulu altariu din indemnulu cá se-„scu au cantatu romanesce „Imnulu poporulu“ pana se impartea nafir'a. Afara d'astea are ca preotu serbescu peste 200 de numere de popo-reni romani în parochi'a sa; candu botéza, cu-nuna, ori inmormentezá, nu scie elu de stola prescria, ci si-o face elu ca pe pelea straini-loru! Asemenea si siedulele de conunia candu le ceremu la dlu protopopu, platimu pentru ele nu 1 ci 2 fl. si peste ast'a ne alunga peste trepte daca nu aducemu si în cinste gaini, gasce ori ciurci. Apoi nu scimu cu ce dreptu cere se-lu mai si cinstimu. Au cinstea se face de sila?! — Éca fratiloru romani, onorabila intiel-

gintia romana, onorabile cosistórie romane a pré santiloru episcopi romani, vedeti suferin-tiele nóstre, spuneti-ne, ve rogámu, pana candu se le mai suferimu? Au nu se pôte se scapámu de ele?! Nu este ajutoriu?!

Unulu pentru toti romanii din Satu Chinezu.

Din tractulu Ciacovei în Maiu 1870.

Éta cá trecú si sinodulu eparchiale celu asiá ferbinte oftatu. Nrulu 35 alu acestui pré-stimatu diariu, ni reportá pe scurtu activitatea aceluia. — În catu si-a implinitu acéla missi-unea sa, si în câtu nu? viitorulu ni va aretá. A-ec'e a inse nu potemu troce cu vederea, cá deputatii din tractulu Ciacovei, asiá de putienu s'au in-terosatu de afacerile comitentiloru loru, în câtu nici acé'a n'au sciutu, cá în tractulu acést'a de felu nu s'a tienutu sinodulu protopresviteralu prescriu de §. 50 alu statutului organicu; — celu putienu presupunemu cá n'au sciutu, cáci altcum nu ni scimu splicá caus'a, ce i-an in-demnatu a tacé si a nu interpelá pre parintele protopopu J. P. Seimanu, din ce cauza n'a con-chiamatu acelu sinodu. De altcum în astfelu de deputati s'au mai insielatu si alte cercuri, cari inca necunoscendu dorinti'a alegatoriloru, au lucratu chiaru în contra dorintiei acelor'a, bun-óra în cerculu Jebelului si alu Giladului în caus'a reinfintáarii Eparchiei romane în Temisó'a. —

Dar de ce se se si intereseze deputatii, candu nici insusi protopopulu nu se ingrijesce dupa cum ar trebui de afacerile tractului seu? Singurul casu, — cá din intréga provinci'a nóstra Metropolitana, numai în tractulu Ciacovei nu s'a tienutu sinodulu protopresviteralu, demustra destulu de vederatu, cá tractulu acést'a se afla într'o staro pe cátu de primitiva pe atá'a de deplorabila.

Cu totii ne-am convinsu si tienemu cá numai prin cultura, ne vom regenerá; spre care scopu barbatii, caror'a li jace la inima nain-tarea nóstra, creara si nusescu a mai craá totu felu de institutiuni corespondentórie; to-tusi dlu prot. Seimanu asiá de indiferentiu se póta fatia chiar si cu cele dejá infintiate, cum sunt d. e. scólele nóstre elementari, în câtu sunt comune, cari câte de doi ani nu le-a cercetatu! Asiá o d. e. Banlocu; si ce a urmatu din-acestu indiferentismu neiertaveru: ca do-ciutele acelei comuni d. Savu Micsia — fiindu fór-te ocupatu cu venatulu, — cu septemanele nu tiene prelegeri cu elevii sei. Ma scimu cá in-spectorulu scolariu locale Georgiu Simileani, provocandu lu a i dá consennarea prunciloru obligati la cercetarea scólei pentru de a poté indemná pre parintii respectivi a-si tramite pruncii la scóla, i-a denegat'o. Antistea comu-nala n'a intrelesatu inca nainte de doi ani a face aretare la vener. consist. despre nepesarea invetiatoriuului fatia cu detorintiele sale; dore-re plansórea nóstra n'a petrunsu la inim'a ni

FOISIÓRA.

PENTRU ISTORIA NATIUNALA BISERICESCA.

Veteranulu luptaciloru natiunali din A-radu, D. Ioanu Aroassi, publicá în foisió'a „Albinei Nr. 37. deducerea biografico-isto-rica a martirului Moise Nicó'a, cu intentiunea, de a dá parintelui Gruescu unele date neces-arie la deslucirea ce o pregatesce Sant'i'a Sa des-pre recursurile atinse în foisió'a Albinei Nr. 31.

Cam pe la capetulu atinsei deduceri dice auctorulu între altele: *M. Nicó'a éra de acea convingere, cá tôte din adinsu, cu preacalculu s'au intemplatú intru manutienerea denunciatiu-nei, ce si de acolo se vede cáci scrisorile în Foi-sió'a pomenite, s'au aflatu în Banatu, unde dóra numai asiá au ajunsu, cá I. Putnicu fostulu Administratoru în Aradu, mai tardiu a fostu Episcopulu Temisó'ii, scrisorile atingatórie de Eparchi'a Aradului avendu-le la sine, dupa mórtéa lui cineva dintre cei mai de a própe au pusu man'a pre ele, asiá au devenitu în man'a aceluia, la cine mai pe urma s'au aflatu.“ So pôte, cá multe documinte istorice vor fi deve-nitu pe asta cale în posesiunea cutarui individu din Banatu; inse recursulu publicatu în foisió'a Albinei, nu astfelu au devenitu în man'a aceluia, la cine mai pe urma s'au aflatu, ci almintre, pe alta cale, si a nume: pe o cale, carea e incopci-ata cu unele mominte, cari credu, cá dóra érasí vor dá lumina la deslucirea ce o prega-*

tesce Parintele Gruiescu, seu celu putienu o informatiune publicului cetitoriu despre coela ce se petrecusera pe timpulu si dupa Moisa Ni-có'a, relative le unii barbati de specialitate, cari au luat parte la mi scamintele natiunale-bisericesci.

Unchiulu meu fia-iertatu lu Damaschinu Boginca*) nascutu aici în Garlisce, dupa ascult-tarea studiiloru filosofice si juridice în Oradca-Mare si dupa censurare, aflandu-se în Pest'a, a fostu de mai multi intieleginti din partea A-radului si a Lipovei invitatu, ca se vina la Aradu pentru ascultarea studiiloru teologice cu scopu de a se calugarí, ca so póta ajunge cu timpulu de Episcopu romanu în Aradu, tientindu ei — intieleginti'a romana, mai ver-tosu la acea, ca la timpulu seu se póta restorná asertiunea Metropoliloru serbesci, cari naintea tronului afirmau cá între romani nu esistu in-dividi apti si calificati pentru trépt'a Episcopiei.

D. Boginca voindu a coresponde invitarii acestea, au si venit lu Aradu, si apoi au re-cursu la Metropolitu (ni se pare Stratimiro-viciu) dela carele au si primitu concessiune de a poté absolvá studiele teologice în restimpu de unu anu.

Intielegendu despre acesti pasi admini-

*) Tôte cele insirande despre acestu barbatu, le sciu si mi le-am insemnatu dupa spunerea fratelui seu Vasiliu Boginca (Bozinea) fostulu inca în anulu 1814 docin-te aicia în Garlisce, la care atátu D. Boginca cátu si alti cunationali dupa putinti'a-i seraca au avutu ospitalitate — Aut. (E vorba de Boginca, carele fuse autorulu mai multóru cpuri celebre romanesce, si alu caruia ne-ologu ilu publicaramu sun. RED.)

stratorulu de atuncia din Aradu, I. Putnicu, numai de câtu au relatiunatu Archi-Episcopulu cá sub nici o conditiune se primésca în sinulu bisericii pre D. Boginca, cu atátu mai putienu a-i dá concessiune de absolvarea sciintieloru teologicesci, fiindu elu omu periculosu, descriin-du-lu aci apoi cu coloru cátu se pôte de negre, cu provocarea la disertatiunea ce o au facutu si scrisu asupra lui *Tekelá*, renumitul defaima-toru alu romanismului.

În urmarea acestei relatiuni, Archi-Epi-scopulu numai de câtu invitá la sine în Carlo-vitiu pre D. Boginca ca se cerce a-i cunósce flegm'a natiunala, carele si ducendu-se, dupa ce prandira la olalta de vre-o cateva ori, ilu chiamá într'o chilia separata, si acolo i spuse: *cá calugar'i'a si pop'i'a nu e pentru densulu, cáci elu au invetiatu advocat'i'a, si prin urmare se si remana advocatu.* Indaru i spuse D. Boginca, cá elu are fórte mare aplicaveritate spro preutia respective calugaria si altele, Achi-Episcopulu totusi au remasu neclatitu în ur'a ce dejá o lu-ase asupr'a lui si mai pe urma nici poména de concessiunea, ce i dase mai nainte pentru inve-tiarea sciintieloru teologice.

D. Boginca, pe atunci, pe candu ilu invi-tasera romanii ca se se calugarésca, éra în Pest'a — nu am potutu intielege bine la ce oficiu de la directiunea fondatiunei preparan-diali seu scolaru — aplicatu, pe langa alta ocu-patiune advocatuala laterala, la invitatiunea facuta si mai vertosu la licenti'a capetata au abdisu de aceea ce au fostu în Pest'a, si au sic-diutu cam deodata în Aradu, unde în contie-gere cu intieleginti'a de acolo s'au incercatu de-

nou a petitiuná la tron, aretandu si dovedindu tôte nedreptatile ce se intempla sub admi-nistratiunea serbesca, spre care scopu lui (D. Boginca) i s'au predatu si conerediutu mai multe copii de recursuri din cele mai nainte subternute tronului pentru orientare si provo-care la ele.

Despre coela ce s'au facutu si intemplatú mai departe, nu mi-am potutu procurá date, atá'a inse stá, cá nu multu dupa ce D. Boginca au retornatu dela Carloviti, fiindu în Aradu — la invitarea unui boieru din tíera cu numele Izachie, — vedindu cá trebile mergu fórte reu, éra pre elu nu mai putienu de câtu pre M. Nicó'a ilu incepusera unii a-lu persecutá, — au trecutú în Romani'a, unde sub principele Sturz'a au ajunsu juris-consultu.

La trecerea lui preste Carpati, a lasatu la fratele seu Vasilie în Garlisce — unde au avutu si parte de mosconitu de la parintii soi — tôte cartile cele mai vechi si multe manu-scripte pre cari io pana acum'a numai în parte precautandu-lé, amu aflatu între altele si re-cursulu publicatu în Albina' nrii 31. si 32. — si prin urmare asertiunea Dlui Aroassi: *cá scrisorile din foisió'a pomenita — ar fi deve-nitu în man'a aceluia la cine mai pe urma s'au aflatu pe calea administratorului I. Putnicu* — facia cu acestu recursu si cu altele ce dóra inca le voiu mai aflá si eventualminte publicá, nu pôte avé locu.

Garlisce în 20 Maiu, 1870.

Ioane Popovicu-Ivascu, preotu.

mennia, căci pana în ziua de astăzi nu s'a făcut nici o cercetare în cauză această. Dacă înse dlu protopopu J. P. Seimanu se interesează de noi respective de învețământul nostru, de siguranță astăzi nu eram constrinși a lua refugiu la publicitate.

Afar' de aceea, mai este încă un reu în tractul Ciacovei, ce multu ne supera și ni inspira multa frică. Acol'a că dlu protopopu Seimanu, — nu scimă din ce cauză — în locu de a îndrumă pre episcopii bisericesci de prin comune, ca se puna la protocolu totu crucerulu ce incurge s'eu se spesăza la biserică: S. Sa îi învătă diurnele s. sale, — cu ocaziunea reviziunii socótelor bisericesci, a nu le trece la protocolu, ci subtragendu-le din sum'a incursa la țasuri, se introducea numai restulu aceleia. De aici avem destula cauză de a ne teme, că unii episcopi se vor folosi de această învătătură și la alte posturi mai însemnate.

Acesto și multe altele asemenea aveamu se se aduca pre tapetu în sinodulu protopresviteral, pentru de a li pune odată capetu; protopresviteratul nostru înse e asiă de bino organizatu și administratu: în cătu dlu protopopu afla că noi potemu fi și for' de sinodu!

Dacă și sinodulu eparcialu a trecut cu vederea ranele noastre: atunci Dieu noi nu scimă cine ne va ajută, cine ne va scapă de pedepsă această alui Dumnezeu: nu numai că nu prosperăm, dar din di în di totu mai tare decademu. Vin'a și responsabilitatea cada pe capulu acelor'a, caror'a destinele noastre sunt incredintate, și nu se interesează de noi!

Mai multi alegatori din tractulu Ciacovei.

Din Lugosiu în Juniu 1870.

Innr. 39 alu „Albini“ doderamă una recenziune despre aceea, cum din partea înaltului guvern magiaru, cu o deschilită predilectiune se revivă cauze mórte, prin trimiterea sedrii delegate spre investigarea unoru esecse aretate de la antea alegore de ablegatu în primavér'a anulu 1869., apromitiendu că nu vom întrelasă a aduce la cunoștința publică și despre rezultatulu acestei investigațiuni.

Eata că țienomă la vorb'a dată, în urmatorulu chipu:

Dupa ce laudat'a sedria delegata, în activitate de 7 zile se eshauriă de diligență sa cercetoria, cu atragerea aloru veri 150 de individi, parte acusatori, parte acusati și martori, fuseram chiamati marti în 24 Maiu a. c. en masse înainte on. sedrie la carea ne poturam convinge despre o procedura, unica în felulu seu; aci fora protocoale autenticate și subscribe de parti, procurorulu cercetoriu, se și infatisă cu propusulu seu ce dice că acuzările facute din partea partizanilor Mocioniani contra partizanilor Szendeiani, cinstitul sudu (căci acel'a pre romanose asiă se numiă) se le afie cu totulu ne'ntemeiate, dar din contra, acuzările partizanilor Szendeiani contra Mocionesciloru, privite cu sticla maritória, se le afie desu nu nefundate, dar numai din lips'a dovediloru suficienți nejudicabile.

Pre uniculu preotu gr. or. Jucu din Bolduru affă dlu procurore că densulu din cauză că în biserică, în ornatulu de servitiu divin, ar fi însufletitu poporulu se țienă cu partid'a natiunala — a comisă nu sciu ce crimă, și cere a supr'a lui pedepsă de încarcerare de unu anu de zile, asprita cu postu de două ori pre septemana.

Dupa această propunere facuta din partea dlui fiscu acusatoriu, cinstitul sudu dupa o scurta consultare separata, și spuse sentiți'a, cu excepțiunea la preotulu Jucu, într'acolo sunatoriă, că tóte le primosece asiă precum le-a propusu fisculu acusatoriu, înse pe preotulu Jucu ilu judeca numai la arestu de una luna de zile. În contr'a acestei sentințe preotulu Jucu însinuă apelata.

Éca dar aplicarea ordenanței ministeriale în Carasiu, la ale careia rezultate de primu, debue se venimă la conchiderea, că dieu înzodaru s'au facutu atâtea nelinisciri între ómeni paciuiti; dar totusi cinstitul sudu, compus din partizani Klapeiani din Temisóra, se véde a fi facutu ceva că se descarcă a supr'a bietului popa romanu; véda elu cum va trage-o!

Caracteristicu lucrú este și acel'a din procedur'a sedriei delegate, că preste partizanulu Mocionianu avocatulu Titu Hatiegu numai din acea cauză nu se aplică asprimca ordenanței ministeriale pentru că nu potura scóte dovedi destule prin care se póta dovedi, că densulu în di'a de alegere, candu partidele se postau, cu

potere ar fi trasu în partid'a Mocioniana precati-va alegatori; dar în acuz'a facuta, și dovedita preste fibireulu Fejér că densulu din puterea sa oficiosa a comandatu ulani armati în assaltu preste partizanii Mocioniani blandi și nearmati, cei ce veniau la loculu alegerei; nici fisculu acusatoriu, nici cinstitul sudu nu aflara atare de faptu. — Asiă este! și din această beleua esiramă cu o învătătură mai învătătit!

Din Comitatulu Zarandului.

Bodesci, 4 Juniu 1870.

CONVOCARE.

„Se voimă și vom poté.“

Pre voi ve nimicira a pismei reutate, și órb'a ne-unire* etc. Popululu romanu eră odinóira Domnitoriulu lumii, eră în acea culme a țericirii și gloriei, unde numai se póte aventă unu populu, o natiune mare de pe fati'a pamentulu.

Popululu și natiunea romana pana ce au fostu condusi de geniulu unirei și alu concordiei și-au dusu rol'a glorioasă, mare și ferice, nefiindu potero pamentina în stare de a i poté învinge și nimici. Indata ce discordi'a și neunirea au inceputu a-i predomină, au inceputu a slabí și puterea lor, și a se imprasciá unii într'o parte alții într'alt'a, și asiă usioru au devenitu pradă lupiloru, înamicii ai acesteia ginte, cari în estu modu cu înecetulu și înecetulu i-au copleșitu, despoiatu și lipsitu nu numai de foricirea și glori'a de mai înainte, — ci și de tóte acle drepturi ce natur'a le-au dată omulu. — Astu-feliu strabunii nostri cei de odinóira atatu de puternici, au devenitu umiliti și impilati, — au devenitu sclavi.

În această stare atátu de trista, romanulu nu eră alta de cătu o unéla a sclaviei. Nu avea mai multu timp, dar neci nu-i cră iertatu a se cultivá ca astu-feliu în eternu se nu-si mai póta veni în ori. Fiindu estu-modu romanulu cu totulu lipsitu de cultura, a fostu lipsitu de suculu vietici devenindu mai asemenea vitelorú și asiă pe aci, pe aci, pe aci eră se aptuna. Și în asta stare atátu de trista, romanulu a fostu despoiatu pana la osu atátu materialminte cătu și spiritualminte. Vieti'a lui nu eră de cătu ruin'a ce t-mpestăile o lasa în urm'a lor. Și astu-feliu de vietici nefericita trai romanulu în decursulu atátoru secle fiindu silitu a portá o lupta continua, lupt'a vietici contra mortii, lupt'a luminei contra întunereculu.

Fiindu sórtea romanului în astfelulu de periclu, amenintatoriu cu estirpatione totală — ce avea se faca? nemica alta decâtu a-si recunóscé grosiél'a — și a se întorece la parinti de mai înainte „Unire și Concordia“ căci acestia nu-lu va lasá se péra.

Asiă au și facutu.

Dovéda vína ni este anulu 1848., candu romanii se unira în „campulu libertatii“ la Blasiu, — și jurara „unire și concordia“ și apoi de nou inceputa o lupta, lupt'a vietici, lupt'a luminei, din carea lupta se nascu unu Fetu frumosu, copilu alu luminei și alu libertatii — care într'o etate abia de 20 de ani aréta atate semne de vietici. Ce va fi înse de elu atunci candu va fi mare la 50—60 de ani? Minuni va face!

De unde se vede apriatu cumca romanulu numai pana atunci a fostu micu, numai pana atunci a suferitu jugulu sclaviei, — pana candu neunirea și discordi'a s'au predominat, căci asiă a voitu; — candu înse a voitu „Unire și concordia“ n'au fostu mai multu asiă, ci sórtea natiunei delocu s'au schimbatu, și rugimitele catene ale sclaviei și servituti ce de atati seculi le portá, delocu au fostu sfaremate și romanulu au trecut din mórte la vietici.

Astfelulu noi romanii, asiă credu, cu totii am simtitu necesitatea „Unirei și a concordiei“ am întioles'o și acum nu ni remanu de cătu a o executá.

Se voimă dara, și vom poté.

Noi romanii în decadinti'a noastră de mai înainte, n'aveamu nemica, n'aveamu institute de învețământu și cultura, ca unicele medilóce ce sunt în stare a ni dá vietici și a ne repune érași acolo unde eram odinóira; n'aveamu dicu astu-feliu de institute, statulu nu vré se ni infintiedie și sustiena, desi noi cu totu dreptulu acceptamă — căci la sustinerea statulu și noi contribuimă cu averea și sangele, — noi fiindu într'o stare inapoiata, misera materialminte, iuca nu potemu se ni radicamă astu-feliu de institute.

Ce eră dara de facutu? nemica alta de cătu a ne întorece noi la noi însine. Și cu tóte că eram, ba suntem și astăzi într'o stare mate-

riala destulu de misera și inapoiata, totusi am fostu în stare a ni radicá scóle comunale mai în tóte comunele, precum și alte institute mai nalte de învețământu.

Am facutu cătu am facutu, dara nu e destulu, mai avemă multe de a face. Pana acum'a am naintatu și noi cu timpulu care înaintă mai încetu; — acum înse timpulu înaintéda cu pasi mai rapidi, și noi trebuie se țienemă cursulu și se întindemă firulu elasticu atátu de tare, cătu numai se nu se rumpă, — daru capetulu lui se ajungă acolo, unde altcum abia peste 100 de ani — am poté ajunge.

Ni lipsescu asiă-dara institute mai nalte de învețământu natiunala. Pentru radicarea acelor'a ni trebuescu multi bani, și noi nu-i avemă. Poporulu e miseru, nu are de unde mai dá, căci de multelu dari ce-lu împovóra, abia scie unde se-si plece capulu. Ce e dara de facutu? Se stamă cu manile în siuu? se acceptamă timpuri mai favoritorie? se acceptamă se ni cada mura în gura? nu! și de o suta de ori nu! Noi nu suntemă conti și baroni, nu avemă mii de galbeni, nu suntemă bogotani precum li place unor'a a se escusá, dar suntemă romani de cei verdi că stegériulu, suntemă doasprediece milióne de romani, én se punemă noi toti umeru la umeru, anima la anima, sufletu la sufletu condusi de geniulu „Unirei și alu concordiei“ și vom fi în stare a face minuni.

Pana ce vom fi noi romanii inapoiati și miseri materialminte, — pana atunci vom fi lipsiti și inapoiati și spiritualminte, și érași din contra. — De unde se vede cumca aceste două conditii asiă de strinsu sunt legate de olalta cătu un'a fara de cea lalta nu poté existe. — Cum vom face dara ca se lo potemu avé — respective se potemu deveni în posesiunea ambelor de odată? Voimă se incepemă și se facemă, dar asiă ca faptele se vorbésca, căci de vorbe ne-am saturatu. Dreptu aceea subscriulu ni iéu libertate în meritulu acestei sante cauze a convocá o adunare generale în Halmagiu pe 8/20 Iuliu 1870.*) adunare natiunala, în carea se vor propune și se debate aflarea medilócelor de a infintia unu „Fondu natiunala“ a caruia capitalu va servi de imprumutu pentru poporulu romanu economu, în obligatiuni bine ascurate; — ca astu-feliu poporulu nostru în lipsele lui se nu fie constrinsu a solvi interesu dupa suta câte 50—60—80 fl. v. a. séu a-si vinde realitatile în lipsa mare abia câte cu diumetate de pretiu. Și pana ce poporulu estu-modu remane totu miseru, nepotandu înaintá neci materialminte, neci spiritualminte, — căci daca atare economu imprumutu de undeva numai câte 100—200 fl. este silitu a solvi dupa acestu capitalu pe totu anulu celu putienu unu interesu de 100 fl. — Și asiă elu cătu trudesce și agonisesece, abia i-ajunge pentru interese; — unde esto apoi subsistinti'a și alte multe dari? — pana atunci și natiunea în genere va fi misera și inapoiata.

Veniti dara fratiloru se incepemă și se facemă baremu atát'a cătu potemu, cătu ni concedu poterile, ca asiă dulcea noastră mama comuna se nu fie constrinsa a totu plange sórtea filorú sei, — aceea mama buna ce de atati secli ne sustiene la peptulu scu, ranitu de plagele fatalitatiloru, și care adese în locu de lapte — ne hraniă cu sange — dar totu nu ne-a lasatu se perimă.

Éra de vom fi atátu de fericiti de a poté infintia „Fondule natiunala“ din costiune, într'unu modu atátu de favoritoriu, — dupa cum presupunemă și dupa cum se ascépta — atunci din interesele acelu capitalu — vom infintia în Halmagiu, și respective sustiené atare Institutu mai nalte de învețământu natiunala.

Resultatulu se va prevedé chiar în această adunare; și despre atare resultat neci că me îndoiescu a crede, acum candu urea ideia despre triumfulu și înaltiare romanismulu — vibréda în totu peptulu romanu, — și osebitu în frati Zarandani, cari și pana acum au aretatú atate semne de vietici.

Spre a poté triumfá, numai un'a ni lipsesece. Se lasamă odată nepesarea, întoresulu mersiavu și egoismulu, și se punemă sant'a cauz'a natiunala mai pre susu de tóte, mai pre susu de cătu chiar vietici. Nu ni lipsesece de cătu se ni facemă fiesce care detorinti'a de romanu, și contribuimă dupa potintia cu miculu nostru denariu — la radicarea maretulu edi-

*) Noi dámu locu se se exprima opiniunea publică, dar ce vedemă e că catra Halmagiu nu-su drumuri de feru spre a merge cu îndemănare, apoi orasiulu e pré micu spre a poté cuprinde atát a glóta de romani.

RED.

ficiu natiunala, se voimă numai și vom poté, și óre cine nu va voi?

Pré stim. Domni și frati! Nu cautati la putienetatea persónei ce si-a luatú libertate a face această convocare. Luati în consideratiune numai sublimulu scopu la care țienimă cu totii. Noi dedati a merge cu „crucea în frunte“ avemă sperantiă că ni vor urmá toti aceia, caror'a li diace la anima întoresulu și sórtea martirulu nostru poporu și a scumpei natiuni, deci:

„Fie di cu sóre séu ceriulu norosu,“

Fie ploii, ninsóre, se veniti voiesu.“

preotulu Nicolae Butariu.

Resinari, maiu 1870.

(Înceiere.)

Noi potemu documentá și avemă date sigure din trecutu și presinte, că cari sunt dintre inteligentii comunei noastre barbati progresului și cari sunt retrogradii. Noi cunoșcemă fórté bine pe aceia, cari s'au înteresatu cu zelú și patriotismu pentru înaintarea și luminarea poporulu nostru, pentru progresulu și buna starea scóleloru noastre, dar și pre aceia, cari aveau chiamarea și detorinti'a de a face multe bune și folositoare și au facutu fórté pucine. — Cu tóte că potintia au avutu — dar n'au avutu vointia. — Ne iuvimăti că în listele noastre nu figuréza dintre barbati cei mai destinsi, cei mai inteligenti și cei mai capabili neci unulu. — Ei, — e mare diferentiă între barbati destinsi, inteligenti și capabili, — și între exprimariulu M. D., N. C., și H. M., pe cari DTa, de anonim — îi ridici într'o asiă positione și înaltime, de unde usioru potu a se rostogoli și a cadé se-si franga gatulu. — Între cei adusi înainte, atora de triumviratulu amintitu, nu negamă, că sunt unii — respective unulu între cei mai destinsi prin stare, positione și învătătură dar pe langa acestea s'ar cere se aiba simtiu nobilu, inima umăna și principie liberale progresiste. — Se abdica de invidia și resbunare, se incete cu denuntiarile cele false contra barbatiilor, cari nu vor se-lu lingusésca nici odată și se i se inchine ambițiunii sale. — Se imbratisiedie pre toti fara osebite, cari desi mai au putina învătătură și stare materiala, dar au principie liberale și scopuri nobile pentru prosperitatea și înflorirea comunei, bisericiei și scólei. — Dle, poroclitu „Unu adevératu liberalu.“ Dvóstra vreti cu fort'a privilegiulu și monopolulu afaceriloru, trimitiati patriotismulu și zelulu, care nu-lu aveti — și altor'a li aruncati disprețulu — această e pré multa. — Este în genere cunoscut, că compun'a Resinari are venite anuale însemnate, ce trecu multu preste două dieci mii florini (20,000 fl.) v. a. și scimă și potemu constată, că nici odată nu v'a cerutu ajutorulu materialu — dar Dvóstra adese v'ati folositu de generositate, cu care dens'a de multe ori pre unii v'a ajutoratu, și avendu chiamarea și puterea în mana ati facutu fórté pucinu pentru dens'a séu mai nimic'a. Unu dintre domnii inteligenti trimitiati aiba zelú și patriotismu mai mare de cătu care l'au aretatú pana adi pentru cultur'a poporulu nostru Resinarianu, și noi vom fi cei d'antei, cari li vom aplaudá. — A trimitiati zelú și liberalismu în afara, și în lantru a fi contrariu ne'mpacatu culturii și progresulu, — asiă ceva e nu numai condemnabilu, dar și ridiculosu. Propage adevérat'a inteligentia: solidaritatea și concordia între toti barbati de pricepere, éra nu discordia și disprețulu. — Se nu mai iesse la publicitate cu sofisme, numindu pre barbati de simtiu și pricepere „Anarchisti, demagogi și pseudo-liberali.“ Anarchisti, demagogi și pseudo-liberali sunt cei-a cari seducu poporulu pentru interesele lorú egoistice și apoi candu ajungu la putere din grati'a și nesciinti'a poporulu, suntú cei d'antei, cari i dau'tu piciorulu, ilu apésa si-lu împoveréza cu felu de felu de greutati. — Faceti mai multu pentru poporu, aretati-i drumulu, deschideti-i ochii, nu îngropati talantulu, déca vreti se treceti de învetați și inteligenti. — Reversati în tóte partile învetațiur'a și nu faceti monopolu de dens'a — nu ascundeti sfeticulu sub obrocu, dle poroclitu „Unu adevératu liberalu.“ — Ati cerutu anularea alegerei din 21 Decembre a. t. prin protestu la Ven. Consistoriu, ce vi a și incuviintiati afara de denumirea Par. S. P. de comisariu — S'a denumitu comisariu delegatu pentru nou'a alegere Par. Protop. I. Hanea carele a hotaritu și publicatu țienerea sinodulu pe Do-

*) Sunt rogare cu tóta onóra si cele lalte Redacțiuni natiunale a reproduce în pretiutele lorú colóne această Convocare. AUT.

mineca 1. Fauru o. v. a. c. — In această zi s'a intrunitu poporul din ambele biserici in biserică cea nouă in soboru. — După finea servitiului divin Par. Protop. I. Hanea prin o cuventare potrivita amintea poporului scopu venirii DSale in comună noastră si dechiarandu sinodulu de deschis, provoca poporul a alege doi notari. — In urm'a alegerii acestor'a se hotaresce modulu votării prin sieduli. — Se ridica protestu contr'a unei liste tiparite secretu, compusa si fabricate de unulu cu scopu si intentiune egoistica si impartita poporului prin agenti si agitatori de meseria, — spunendu, că această tramisa din partea Escelentiei Sale Par. Mitropolitu, cu acea insarcinare, că numai această lista tiparita se va primi la votare. Par. Prot. presiedinte a suferitu a votă si coppii. — A votatu unu omu si de două ori si n'a vrutu se considere protestulu, ce i s'a facutu. — In decursulu votării unulu dintre agitatori stetea langa măs'a presidiului, carea era imprezurata de poporu casi o loteria de tergu. — Acesta agitatoriu primii siedulile de la ómenii, cari nu se apropiá de mēsa — si apoi elu le schimbá acele sieduli aruncandu in urna de cele tiparite fora ca presidiulu se dica ceva.

Alegorea de la 21. Decembre a. t. s'a anulatu de ven. Consistoriu la cererea unoru nemulti, miti desi a corespunsu intru tóte st. org. că numerulu votantiloru de trei dieci si unulu (31) nu era basa valida de anulare, fiindu publicata diu'a tinerii sinodulu si votarea libera. —

Acést'a s'a facutu, căci asiá a fostu voi'a si poff'a Par. S. P. asesorului consistorialu, căci pentru alegerea din 1 Fauru DSA si-a compusu si fabricatu o lista conforma dorintieloru sale, si tiparindu-o secretu, — in ajunulu tinerii sinodulu'á chiamatu la DSA pre mai multi agenti si agitatori, cari i-au cugetatu mai buni de această meseria si li-a datu fia-caruia cate unu numeru de liste si instructiunile necesarie cum au de a procede cu impartirea loru. — Pe doi din acesti agitatori, pentru ca impartirea se o faca din interesu i-a pusu si in liste ca membri ai comitetului si asiá la scrutiniu list'a acést'a a avutu maioritatea.

In această lista Par. S. P. si-a trecut pe tóte némurile sale d'aprópe, pe toti adoratorii si favoritiu sei in cătu abia 7 — 8 individi nu sunt inruditi intre sine — incolo unu talmosiu-balmesiu. — Intre epitropi doi sunt veri primari, ceea ce e contra §-lui 25 din St. Org. — Protestu in scrisu a fostu de prisosu a se dá contr'a acesteia, căci mirare, această alegere facutu la 1. Fauru desi defectuósa, după cum se póte constatá din cele relatate, Joi in 5. Fauru s'a si aprobatu si intaritu de catra ven. consist. si Domineca in 8 Fauru s'a publicatu poporului intrunitu in soboru de catra Par. Protop. tractualu I. Panovicu. Éta dar că nu a facutu impedecari zadarnice Par. S. Pop. . . , căci cu impedecarile si-a ajunsu scopulu si astadi in comitetu e incunguratu de tóte némurile, de toti amicii si adoratorii sei. — Deci acum'a fapte frumóse, căci pe vorbe pompóse nu mai punem pretiu. — Lipsesca, după cum am mai amintitu invidi'a, si resburanarea, căci numai lipsindu acesteia, binele si prosperitatea comunei, biserice si scólei nóstre va inffori.

Mai multi din cei atacati.

PROTOCOLULU

Sinodulu primu eparchialu alu diecesei romane greco-orientale a Caransebesiului convocatu in Caransebesiu pe 19 Aprile/1 Mai 1870.

Siedint'a IV.

tienuta in 23 Aprile/5 Maiu 1870.

(continuare)

56. Protocolulu siedintiei din 22 Aprile/4 Maiu 1870 se cetesce in tóta estensiunea sa, si se autentica fara modificatiuni esentiale.

57. Presiedintele archiereu denumesce pre Michaiu Pocreanu de notariu ordinariu pentru siedint'a de astadi si de notari insemnatori de cuventatori pre Nicolau Popovicu si pre Paunu Iovescu.

58. Deputatulu Titu Hatiegu cu reportatoriu alu comisiunei petitiunale, cu provocare la Nr. 12 curentu in caus'a rogarii comunei Stamor'a-romana comunica, că maioritatea comisiunei e pentru aplacidarea rogarii, si anume că din sesiunea vacanta diumetate din venitu

se se dee spre platirea detoriloru biserice, éra minoritatea comisiunei concede totu dreptulu de dispusetiune numai comunei bisericesci, fiindu sesiunea numai avere comunala bisericesca.

Rogarea se incuviintieza in acelu modu, ca diumetate din sesiune se preda preotulu localu, ca se o folosesca provisoriu, si cea lalta diumetate se lasa in folosulu comunei bisericesci, avendu amendóne partile a portá sarcinile in asemenea gradu.

59. Reportatoriulu comisiunei petitiunale in caus'a rogarii telegrafice a comunei Moldova noua pentru destitutiunea epitropiloru actuali la Nr. 13 cur. comunica parerea comisiunei, ca rogarea se se respinga, deórace din protoco-lele sinodulu parochialu s'a doveditu că alegerea tutoriloru din anulu trecut e legiuita, si in contr'a alegerii aceleia in timpul prescriu de lege nu s'a facutu nici unu recursu; éra alegerea a dou'a de epitropi s'a facutu numai prin comitetulu parochialu, prin urmare e nelegiuita si asiá rogarea e nemotivata.

Se primesce opiniunea comisiunei.

60. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu provocare la Nr. 14 cur. in caus'a plansórei lui Alesandru Beliczai in contra preotulu Stefanu Chirilescu impartasesce parerea comisiunei, ca această cauza in intiolesulu §-lui 9. din statutulu organicu se se strapuna la senatulu consistorialu strinsu bisericescu, spre pertrap-tare competentu.

Opiniunea comisiunei petitiunale se primesce.

61. Deputatulu Juliann Ianculescu reportatoriulu comisiunei financiale cu provocare la Nr. 16 cur. in obiectulu predarei fondulu instructu vechiu a-lu Episcopiei Caransebesiului primitu de la Episcopi'a de mai nainte a Versietiu si cu provocare la Nr. 17 cur. in caus'a procurarei ornateloru archieresci si altoru lucruri de lipsa pentru Eparchi'a noua, si adeca in obiectulu fondulu instructu nou, impartasesce constatarea comisiunei de osebi asupra fondulu instructu nou, cumca prin colepta s'au incassatu 4351 fl. 95 cr. éra spesele pentru castigarea acestui fondu s'au documentatu cu 8848 fl. 77 cr. prin urmare e unu deficitu de 4491 fl. 82 cr., care e de a se platit s'en de acum'a s'en l'a platitu parintele archiereu si propune ca tóte aceste acte se se strapuna la senatulu epitropescu pentru pertrap-tare ulterioara.

Presiedintele archiereu cu privire la deficitulu de 4491 fl. 81 cr. descopere că l'a platitu din propriulu seu si renuncia la vre-o despagubire din partea diecesei.

Acést'a declarare a Inaltu-Présantiei Sale D-lui Episcopu se primesce cu multiemita si aplause de catra sinodulu eparchialu si parerea comisiunei primindu-se, se strapunu actele la senatulu epitropescu, avendu de a se chiamá si fisculu eparchialu la această pertrap-tare.

62. Deputatulu Constantinu Radulescu din acestu incidinte intréba pre presiedintele archiereu, că in intiolesulu statutulu organicu ingrigitu-s'a pentru denumirea unui economu. Presiedintele archiereu in acestu obiectu dechiara cumca nu a potutu se-si puna economu, deórace fiindu de lipsa unu calugaru spre acestu scopu si neavendu monastire si alte medilóce, a lasatu costiunea acést'a pe unu timpu mai potrivit.

Ce'a ce sinodulu ié spre cunoscentia.

63. Reportatoriulu comisiunei financiale Timoteiu Miclea cu privire la Nr. 18. cur. in obiectulu reportulu casariulu Eforiei eparchiali Ioanu Peti'a cu datulu 26 Martiu 1870 despre starea fondulu clericalu din tasulu alu II. si fondulu din tapsóle esamentulu pentru candidatii de preotia si aspirantii la postulu invetiatorescu impartasesce parerea comisiunei, că fiindu actele voluminóse si lipsindu timpululu spre esaminarea unoru astu-feliu de acte voluminóse se se predee la senatulu epitropescu.

Parerea comisiunei se primesce.

64. Reportatoriulu comisiunei financiale cu privintia la Nr. 19. cur. pentru mesurile luate in caus'a transferarei institutulu teologicu dela Versietiu la Caransebesiu, si a lefeloru profesoriloru, comunica luare la cunoscentia a comisiunei.

Servesce spre sciintia.

65. Reportatoriulu comisiunei financiale cu privire la nr. 19 cur. in caus'a resiedintiei

cumperate, comunica parerea comisiunei relativa la platirea celor 14,000 fl. restanti'a de pretiulu rescumperarei, si intr' alte mesuri recomandate senatulu epitropescu si a) oferte de buna voia de la singulari, b) oferte de buna voia de la comunele bisericesci, cari se se strapuna epitropiei eparchiale pana la capetulu anululu 1870, totu de-o-data cu privire la dechiaratiunea inaltu présantiei Sale, prin carea s'a predatu edificiulu de resiedint'a in proprietatea diecesei, dechiaratiunea se se espedeze in forma acomodata pentru transcriere in cartea fundnala; in fine comisiunea propune multiemita inaltu présantiei Sale pentru oblatulu de 2000 fl. si pentru tóta staruinti'a intru castigarea resiedintiei.

Se primesce cu multiamita.

66. Reportatoriulu comisiunei esmise pentru arondarea celor 20 de cercuri electorali intr'unu modu mai corespundietoriu asterne proiectulu comisiunei cu referintia la Nr. 21. cur.

Acestu proiectu de arondare cetindu-se din punctu in punctu in tóta estensiunea sa s'a primitu de stabilitu pentru cercurile electorali si se alatura sub C/.

67. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu referintia la nr. 22 cur. in obiectulu recercarei Escelentiei Sale D-lui Ministru ung reg. de cultu si instructiune publica pentru alegerea unui representante confesionalu scolariu in senatele respective comitatense comunica, cum ca maioritatea comisiunei se invoiesce la alegerea unui senatoru confesionalu scolariu in senatulu comitatensu, crediendu că are numai de a controlá, ca se nu se faca ceva in daun'a scóeloru confesionale, si ca castigandu unu dreptu de a fi reprezentata si religiunea noastră in senatu nu e oportuna renunciarea de la acestu dreptu; éra parerea minoritatii e ca se nu aléga pentru senatulu scolariu comitatensu:

a) pentru că statutulu organicu ni dá dreptulu pentru sustinerea scóeloru confesionale, pana-ce scrisórea D-lui Ministru si legea provocata anume art 38 de lege d'in 1868 numai permisivu si conditiunatu ierta subsisterea scóeloru confesionalu si tientesce la introducere scóeloru comunale;

b) pentru că comunitatile bisericesci romane in tóta dieces'a s'au dechiaratu pentru scóle confesionale si neavendu noi scóle comunale, alosulu confesionalu in senatulu scolariu comitatensu nu ar avé de a aperi interese pentru scóle comunale nationale. Dar altu-cum comisiunea a decisu, a tiené in suspensu caus'a acést'a, pana candu pe calea telegrafica se va capetá respunsu dela sinodulu din Aradu, ca se se scia parerea séu decisiunea aceluia, si fiindu că astadi a sositu respunsu, că sinodulu din Aradu s'a dechiaratu se nu aléga, se afla oportunu a pasi solidariu.

Sinodulu desbatendu obiectulu acest'a, s'a dechiaratu ca din susatinselu motive ale minoritatii, nu alege in senatulu scolariu comitatensu.

68. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu provocare la Nr. 23 cur. in caus'a scóeloru gr. or. confesionalu din comunele montane a societatii drumulu de feru, impartasesce parerea comisiunei, ca această cauza se se strapuna senatulu scolariu si acest'a castigandu si datelo necesarie pentru informatiune perfecta se decida fara vatemarea statutulu organicu.

Parerea comisiunei se primesce si actele se transpunu la senatulu scolariu.

69. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu referintia la Nr. 24 cur. in caus'a statutulu organicu bisericescu sanctionatu cu unele modificatiuni pentru frontari'a militara, prin care se sustiene influinti'a de pana acum'a, impartasesce urmatórea resolutiune:

Sinodulu eparchialu cu parere de reu trebuie se constateze, că statutulu organicu adoptatu prin congresulu mitropolitanu s'a intaritu prin Majestatea Sa cu unele modificatiuni facute unilateralmente prin Dlu Ministru de resbelu si prin Dlu Ministru de cultu a Ungariei si desi sinodu-lu eparchialu tiene că pastrarea intereseloru si drepturiloru bisericesci, cari atingu biserica intréga, se tiene de competinti'a congresulu mitropolitanu ca corpu reprezentativu a bisericei intregi, totusi sinodulu recunosce de detorintia sa si pana atunci, candu congresulu mitropolitanu va fi coadunatu a de-

chiará din partea sa că procedur'a susnumitiloru Dni Ministri atacandu esentialmente principiulu autonomiei garantate biserice prin art. de lege 9. din 1868. este neconsunatória cu legea, si deci doresce ca congresulu mitropolitanu luandu la desbatere din temeiu cestiunea această vitala pentru biseric'a noastră, se puna in lucrare tóte medilócele legali pentru pastrarea dreptulu legalu a biserice, spre ce scopu presiedintele este recercatu, ca se faca representatiune motivata catra congresulu nationalu, si in ace'a se desvalésca paragrafele opuse din statutulu organicu cu dovedi speciali, ca asiá congresulu nationalu se aiba informatiune perfecta.

Acést'a resolutiune după o dispnta mai multu pentru striformarea forme stilistice, s'a primitu după stilizarea comisiunei.

70. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu provocare la nr. 28 curinte in caus'a parochiulu Constantinu Paulovicu pentru despargubirea ceruta de pe timpul suspendării sale propune ca se se predee consistoriulu spre pertractare competentu.

Parerea comisiunei se primesce.

71. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu provocare la nr. 29 cur. la rogarea deputatulu Ioanu P. Seimannu. pentru imbunetatiunea sortii preotiloru propune, că se se iee la ordinea dilei de-o-data cu interpelatiunea deputatulu Constantinu Radulescu, facuta chiaru in acestu obiectu.

Parerea comisiunei se primesce.

72. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu referire la Nr. 39. cur. a sup'a epistólei deputatulu Vincentiu Babesiu impartasesce, că comisiunea petitiunala, luandu in consideratiune, că in sensulu statutulu organicu, sínódele eparchiali au se se tiena pe totu acelu timpu si că prin urmare unu representante alesu pentru dóna sínóde eparchiali nu e in stare a corespunde detorintiei sale facia cu amendóne cercurile de alegere, se esprima in principiu pentru incompatibilitate, si primesce dechiararea D-lui Babesiu ca resignarea la alegerea sa in cerculu Cosiavei.

Propunerea acést'a se primesce, despre această se incunoscentieza si Vincentiu Babesiu, éra presidulu va ingrigi pentru alegere noua.

73. Reportatoriulu comisiunei petitiunale cu provocare la nr. cur. 40 a sup'a rogarii lui Iosifu Popovicu si Dimitriu Novacu din Dent'a in caus'a comuneloru mestecate propune ca rogarea acést'a se se strapuna comisiunei emise din partea congresulu nationalu.

Parerea comisiunei se primesce.

(Va urmá.)

Concursu.

Pofindu-se unu capelanu in parochia gr. or. Carnecea, protop. Oravitii, prin acést'a se scrie concursu:

Dotatiunea va fi 10 lantie de pamentu si 1/2 din veniturile parochiale.

Concurentii sunt avisati a-si trimite reursele conformu statulu org. §. 13. oelu multu pana in 7 Juniu s. v. Domineca taturoru santiloru, adresate D. Protop. din Oravitia, spre pasire la alegere.

Carnecea 13 maiu 1870.

In contielegere cu D. protop. Tractualu I. Popovicu. (3—3)

Comitetulu parochialu.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupá inscintiarea telegrafica din 6 juniu.)

Imprum. de statu convertatu cu 50/0 60.20 Imprum. nationalu 69.85 Actiuniló de-creditu 253 70; — sortiuriló din 1860: 96.40 sortiuriló din 1864: 116.90; Obligatiuniló des-sarcinarii de pamentu, cele ung. 79.75; banatica 78.75; transilv. 76.25 bucovin. 73.25 argintulu 120.25; galbenii 5.77 napoleonii 9.75.